

ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ AKADEMİK ETİK KURUL YÖNERGESİ*

AMAÇ

Madde 1.

Bu yönergenin amacı, ilgili mevzuatlarda belirtilen faaliyetleri yürüten Ardahan Üniversitesi'nde iş ortamında karşılaşılabilecek etik değer sorunlarına ilişkin ilke ve kurallar ile etik dışı davranışların neler olduğunu belirlemek, gerektiğinde bunları yeniden düzenlemek; Ardahan Üniversitesi Akademik Etik Kurulu'nun yapısını ve çalışma esaslarını, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemek; Akademik Etik Kurulu'na başvuru yöntemini ve Kurulun çalışma biçimini belirlemek; konu ile ilgili başvuruları incelemek ve karara bağlamak; akademik ilişkilerin gereği konusunda öğretim elemanlarını ve üniversite paydaşlarını bilgilendirmek; Ardahan Üniversitesi'nde etik çalışma ortamının oluşmasına katkıda bulunmaktır.

DAYANAK

Madde 2.

Bu yönergenin temel dayanağı, evrensel hukuk kuralları bağlamında öncelikle İnsan Hakları Evrensel Beyanname ve ülkemizin de taraf olduğu diğer çok taraflı uluslararası belgelerde belirtilmiş olan temel hak ve hürriyetler ile etik değerlerdir.

Madde 3.

Bu yönerge, T.C. Anayasası'nın 49. maddesi ve 5176 Sayılı "Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"a dayanılarak, 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 14. maddesi gereğince hazırlanmıştır.

TANIMLAR

Madde 4.

Bu yönergede geçen:

Üniversite: Ardahan Üniversitesi'ni,

Rektör: Ardahan Üniversitesi Rektörü'nü,

Senato: Ardahan Üniversitesi Senatosu'nu,

Etik Kurul: Ardahan Üniversitesi Akademik Etik Kurulu'nu,

Birim: Fakülte veya Bölümü/Anabilim dalını, Enstitü veya Anabilim Dalını, Yüksek Okul veya Programlarını,

Paydaşlar: Üniversite öğretim elemanlarının akademik görev ve faaliyetleri nedeniyle ilişkide buldukları kişi, kurum ve kuruluşları,

---

* Bu yönerge Ankara Üniversitesi'nin Etik Kurul Yönergesi esas alınarak hazırlanmış olup; Yayın Etiği ile ilgili maddeler ise Yükseköğretim Kurulu'nun belirlemiş olduğu esaslara dayandırılmıştır.

Akademik Liyakat: Öğretim elemanlarının eğitim-öğretim ve bilimsel çalışmalarının, terfi ve tayinlerinin, hakkaniyetle ve bilgi becerilerine göre değerlendirilmesi ve yapılması, emek, ürün ve beceri dışındaki öznel unsurların değerlendirmelerde kullanılmamasını,

Etik Değerler: Öğretim elemanlarının birbirleri ve paydaşlarıyla ilişkileri ile eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinin yanı sıra diğer mesleki faaliyetlerini yerine getirirken insan hakları ve ahlaki sorumluluklara dayalı olarak gelişmiş kültürlerin ortaya koyduğu değerlerin tümünü ifade eder.

ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ'NİN ETİK DEĞER VE İLKELERİ

Madde 5.

Ardahan Üniversitesi,

A) Öğretim elemanlarının kişisel onurunu, bireysel kimliğini, mesleki saygınlığını tanır ve etik ilkelerin en vazgeçilemez/devredilemez değerler olduğuna inanır.

B) Öğretim elemanları arasında din, ırk, dil, etnik köken ve cinsiyet ayrımı yapmaz, farklılıklara hoşgörü ile yaklaşır.

C) Akademik özgürlüğe, farklı düşünce ve görüşlere saygıyı üniversite yaşamının temel değeri olarak görür.

D) Öğretim elemanlarının öğretim üyeliğindeki atama ve yükseltme başvurularının değerlendirilmesinde, Üniversite Senatosu'na kabul görmüş akademik performans ölçütlerini esas alır. Gerek üniversiteye eleman alımında, gerekse yükseltme ve atamalarda hiçbir koşulda profesyonel standartların dışına çıkmaz. Akademik birimlerin akademik kadro ilan taleplerindeki aranan özel nitelik tariflerinde hakkaniyet kuralının ihlal edilmemesine azami özen gösterir.

E) Adam kayırmacılığın, rüşvetin, her türlü bezdirme ve yıldırmanın ciddi etik ihlallere yol açtığını ilan ederek, bunlarla mücadeleyi Üniversite yaşamının öncelikleri arasına alır.

F) Taciz, bezdirme ve yıldırma gibi davranışların etik dışı davranışlar olarak tümüyle akademik yaşamın dışında kalması için her türlü eğitim, bilinçlendirme, bilgilendirme önlemlerini almayı; bu türden davranışlara maruz kalanlarla dayanışmayı ilke edinir.

G) Öğretim elemanlarının yurt içi veya yurt dışı bilimsel faaliyetlere katılımlarında eşitlik ilkesine göre davranır.

Ğ) Özlük haklarını kısıtlayıcı, kişilerin kariyerlerine zarar verici engellemeleri mesleki taciz ya da bezdirme olarak görür.

H) Üniversitenin olanaklarını ve saygınlığını kişisel çıkarlar için kullanmaz, kullandırmaz.

I) Öğretim elemanlarının bilim, sanat, araştırma ve yayınlarında 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleriyle düzenlenen haklara mutlak olarak uymayı, etik davranış olarak gözetir, yayın etiğine kesinlikle uyulması konusunda aşağıdaki hususları gözetir:

i) Bilimsel araştırmanın tasarlanması, planlanması, yürütülmesi ve yayına hazırlanması aşamalarında katkıda bulunmamış kişiler, yazar isimleri arasında gösterilemez.

ii) Bilimsel yayınlarda bir çalışmadan yararlanırken, bilimsel atıf kurallarına uygun olarak kaynak gösterilir.

iii) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tezler veya çalışmalar, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanılamaz.

iv) Evrensel olarak tanınan bilim kuramları, bilim alanlarının temel bilgileri, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermeler dışında hiçbir çalışmanın tümü veya bir bölümü, izin alınmadan ve asıl kaynak gösterilmeden çeviri veya özgün şekliyle yayımlanamaz.

İ) Akademik birim yöneticilerinin ve öğretim elemanlarının ders yükü/ek ders yükü taleplerini, öğretim elemanının uzmanlık alan ve yetkinliği gözetilerek hakkaniyet ilkesi çerçevesinde değerlendirilmesinin ilke edinilmesini sağlar.

J) Öğrenci, çalışan ve öğretim elemanı olan her kişiyi, statüsü ve görevi ne olursa olsun, aynı insanlık onurunu paylaşan birer etik özne olarak ve eşit bireyler olarak görür; kimseye ayrıcalık tanımaz; her türlü işlemden eşitliği esas alır. Herkese eşit ve etik davranmayı ilke edinir.

K) Birim kurullarında öğretim elemanları ile ilgili alınan kararlarda öğretim elemanlarının özlük haklarını kısıtlayıcı, kariyerlerine zarar verici engellemelerin yer almamasına özen gösterir.

ETİĞE AYKIRI DAVRANIŞ

Madde 6.

Etik değer ve ilkelere aykırı olan, kötü niyet veya ciddi ihmal sonucu gerçekleştirilmiş bulunan davranış ya da eylemlerdir. Etiğe aykırı davranışlar:

a) Bezdirme (Mobbing) : Psikolojik şiddet uygulama, baskı yapma, kuşatma, taciz etme, rahatsız etme veya sıkıntı vermedir. Bezdirme veya yıldırma, kişinin iş ortamında bulunan yöneticilerin veya diğer çalışanların psikolojik tacizine uğraması sonucu ortaya çıkan kişilik bozukluğuna ve hayattan kopmasına kadar varabilen sonuçlar doğuran; kasıtlı, düzenli ve sistematik olarak yürütülen taciz yöntemleridir;

b) Ayrımcılık-Adam Kayırma: Terfi, atama, görevlendirme ve her türlü değerlendirme işleminde kişiler arasında liyakat ve bilgi-beceriye değil, kişiye yakınlığı esas alan tutum ve uygulamalardır;

c) Taciz: Kişilere kendi isteklerine aykırı bir biçimde, onları zorlayarak ya da rahatsız edici tarzda söz veya davranışlarda bulunmaktır.

d) Cinsel Taciz: Bireyin, istemediği halde cinsel şakalara, tekliflere, cinsel içerikli görsel, sözsözsel ya da fiziksel bir harekete maruz kalması, cinsel içerikli teklife uymadığı takdirde kişinin akademik ya da iş hayatıyla ilgili bedeller ödeyeceği, çalışma koşullarının kötüleştirileceği veya istihdam koşullarında zorluk yaratılabileceği; uyduğu takdirde ise hak etmediği kazançlar sağlayacağını açık olarak söylendiği veya ima yoluyla belirtildiği durumlardır. Tacizi belirleyen unsur niyet değil, diğer kişinin üstünde bıraktığı etkidir.

e) Kötü Muamele: Kişinin yönetici veya birlikte çalıştığı iş arkadaşları tarafından kurum içindeki verimliliğini, saygınlık ve onurunu etkileyecek biçimde kırıcı, değersizleştirici ve ötekileştirici davranış ve tutumlara maruz kalmasıdır.

AKADEMİK ETİK KURULU'NUN OLUŞUMU VE TOPLANMASI

Madde 7.

Ardahan Üniversitesi Akademik Etik Kurulu üyeliğine, geçmişinde etiğe aykırı, kanıtlanmış herhangi bir davranışı bulunmayan ve Üniversitede tam zamanlı çalışan öğretim üyeleri aday olabilir. Akademik etik kurulu 5 (beş) üyeden oluşur. Akademik Etik Kurulu'ndaki boş üyelikler için adaylar, Rektörlükçe adaylık duyurusunun yapılmasından itibaren 15 (on beş) gün içerisinde başvurularını Rektörlüğe yaparlar ve başvuru işlemlerinin bitiminden sonraki ilk Üniversite Senatosu toplantısında çoğunluk oyları esasına göre seçilirler. Görevlendirmeler Rektör tarafından yapılır. Boş üyelik için yeterli sayıda aday başvurusu olmadığında, görevlendirme boş kalan üyeliklere Rektör tarafından yapılır. Üyelerin görev süresi 3 yıldır. Süresi dolan üyeler aynı yöntemle en çok 1 kez yeniden görevlendirilebilir.

Akademik Etik Kurulu toplantısına ardı ardına yılda 2 kez geçerli özrü olmaksızın katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden düşer. Herhangi bir nedenle boşalan üyelik için aynı yöntemle en geç iki ay içinde yeni bir üye görevlendirilir. Akademik Etik Kurulu üyeleri ilk toplantıda kendi aralarından bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir raportör seçer.

Madde 8.

Etik Kurul, Başkanın daveti üzerine 2 ayda bir kez toplanır. Toplantı günü, saati ve gündemi toplantıdan en az bir hafta önce üyelere başkan tarafından yazılı olarak bildirilir. Etik Kurulu, olağan toplantıların dışında, başvuru yoğunluğu ya da acil bir iş nedeniyle başkan tarafından olağanüstü toplantıya çağrılabilir. Etik Kurulu'nun toplantı yeter sayısı 5, karar yeter sayısı toplantıya katılanların salt çoğunluğudur.

AKADEMİK ETİK KURULU'NUN GÖREVLERİ

Madde 9.

Akademik etik ilke ve değerleri belirlemek, bunların ilgili tüm taraflara duyurulmasının ve işlerliğinin sağlanması konularında çalışmak, etik ile ilgili ihlalleri (Üniversitemiz'de eğitim etiğine aykırı tutum ve davranışlar, öğretim elemanları etik dışı tutum ve davranışları Rektörlüğe bağlı her kademedeki yönetimlerin etik dışı tutum ve davranışları) değerlendirmek ve bu konularda alınması gereken önlemleri belirlemek, yerleşkeler içerisinde karar ve eylemlerin etik bir çerçeve içinde ve tüm paydaşlara açık olarak tartışılmasını sağlamak, üniversitenin tüm birim ve bireylerine akademik etik ve bezdirme konularında danışmanlık/destek hizmeti/egitim sağlamaktır.

AKADEMİK ETİK KURULU'NA BAŞVURU YÖNTEMİ

Madde 10.

Başvuran, etik ihlali iddiası içeren başvurusunu Akademik Etik Kurulu tarafından incelenmesi talebi ile Rektörlüğe yapar. İmzasız başvurular işleme konulmaz. Başvuranın kimliği başvuru dilekçesi dışındaki her yazıya ve aşamada gizli tutulur. Başvuru sahipleri, başvuruları ile ilgili olarak yapılacak işlem konusunda başvuru makam tarafından en kısa sürede bilgilendirilir. Etik Kurulu inceleme sürecinde gerektiğinde diğer kurum ve kuruluşlarla yapacağı yazışmalarını Rektörlük aracılığıyla yapar.

Madde 11.

Etik Kurul tarafından incelenmesi/soruşturulması istenilen olayla ilgili dilekçe ve ekleri Etik Kurul Başkanlığı'na iletilir. Üniversite dışından üniversite öğretim elemanları hakkında yapılan başvurular da aynı şekilde ele alınır. Etik Kurul'a gelen başvurular kurul başkanı tarafından Etik Kurul Üyelerine incelenmek üzere gönderilir. İlk toplantıda başvurular sırasıyla değerlendirilmeye alınır.

AKADEMİK ETİK KURULU'NUN ÇALIŞMA ESASLARI

Madde 12.

Etik Kurul başvuru koşulları ve usulleri ile ilgili form ve kılavuzları hazırlar.

Madde 13.

Etik Kurul'a başvuru evrakı ve Etik Kurul raporları, resmi yazışmalara ilişkin evrakların muhafaza usul ve esasları çerçevesinde, kanun ve yönetmeliklerde öngörülen sürede Rektörlük evrakı olarak saklanır.

Madde 14.

Etik Kurulu, başvuruyu incelemeye aldığı takdirde, etik ihlalde bulunduğu iddia edilen kişilerden yazılı olarak savunma ister. Savunma için verilen süre 15 günden az olamaz. İlgili bu süre içerisinde savunmasını yapmadığı takdirde, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır ve Kurul elindeki bilgi ve evraka göre karar verir. Özel durumlarda talep olması halinde yanıt verme süresinin uzatılması isteği Etik Kurul Başkanınca değerlendirilir.

Madde 15.

Kurul kararını, şikâyetin kendisine ulaştığı tarihten itibaren 90 gün içinde verir. Hazırlanan raporlar Etik Kurul'ca tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve kesin rapor kurul üyelerince imzalanır. Karara katılmayan üye "Karşı Oy" gerekçesini yazılı olarak bildirir. İnceleme sonuçlarını içeren Etik Kurul kararları Rektörlüğe sunulur.

Madde 16.

Etik Kurulu, gerekli gördüğü hallerde her bir inceleme dosyası için usulüne uygun bir inceleme komisyonu kurulması, uzman veya danışman incelemesi ve görüşüne başvurulması yoluna gider. Rektörlükçe görevlendirilen inceleme komisyonu, dosya üzerinde gizlilik içinde yapacağı incelemenin sonucuna ek olarak konu ile ilgili görüş ve kararını en geç 20 gün içinde bir ön rapor halinde Etik Kurulu'na sunar. Uzman ve danışmanlar da dosya üzerinde gizlilik esasına göre yapacakları inceleme sonuçlarını 20 gün içinde ayrı raporlar halinde Etik Kurulu'na sunarlar. Kurul'un uygun görmesi halinde inceleme komisyonu, uzman ve danışmanlara 10 günü geçmemek üzere ek süre verebilir.

ETİK KURUL KARARLARINA İTİRAZ

Madde 17.

Etik Kurulu kararlarına veya bu yöndeki uygulamalara karşı Rektörlüğe itirazda bulunulabilir. Söz konusu itirazlar, kararın ya da uygulamanın taraflara bildirilmesini izleyen 20 gün içinde yapılır. Rektörlük, gerekçeleri uygun bulunan veya yeni kanıtlar içeren itirazları yeniden incelenmek üzere Etik Kurulu'na gönderir. Etik Kurulu'nun yeniden değerlendirme sonucunda alacağı karar nihaidir.

SORUMLULUK

Madde 18.

Başka kurul veya kurumlarca yapılmış ya da yapılmakta olan inceleme ve soruşturmalar, bu esaslar kapsamında yapılacak etik ihlali incelemelerine engel oluşturmaz. Etik Kurul, incelediği konunun disiplin suçu oluşturduğu kanaatine varırsa ilgili mevzuat çerçevesinde incelenmesi için dosyayı Rektörlüğe gönderebilir. Etik Kurul, kendisine yapılan başvurularla ilgili dosyaları, bu yönerge kapsamında inceleyerek karara bağlar.

GİZLİLİK İLKESİ

Madde 19.

Etik Kurulu'na yapılan başvurular, Etik Kurulu'nun inceleme ve değerlendirme süreçleri ve kararları gizlidir. Bu konuda başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez. Gizlilik ilkesinin ihlali bir disiplin suçudur. Gizlilik ilkesine uymayanlar hakkında Rektörlükçe gerekli disiplin işlemleri başlatılır.

Madde 20.

Etik Kurul tüm yazışmalarını Rektörlük aracılığı ile yapar.

YÜRÜRLÜK

Madde 21.

Bu Yönerge Üniversite Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Madde 22.

Bu yönerge hükümleri Rektör tarafından yürütülür.

GEREKÇE

Ardahan Üniversitesi, vizyonunda hedeflerini ortaya koymuş; çağdaş üniversite anlayışıyla bağdaşan bir akademik yaşamın nasıl olması gerektiğini, diğer değerlerin yanında özellikle, “şeffaflık”, “adalet”, “işbirliği”, “katılımcılık”, “mükemmeli aramak”, “toplum yararı” değerleriyle belirlemiştir.

Bu değerlerde, faaliyetlerin, paydaşların erişimine açık olarak gerçekleştirilmesi gerektiği; her düzeyde yetkilinin eylem ve kararlarından dolayı hesap verme yükümlülüğünün olduğu; üniversite yönetimi tarafından kurum çalışanları arasında ayırım yapılmaması, liyakate önem verilmesi ve emeğe saygı gösterilmesi gerektiği; üniversite çalışanlarının işbirliği, dayanışma ve paylaşma anlayışı içerisinde hareket etmesi, çalışanların bireysel özellik ve idealizmlerini koruyarak her kademedeki yönetim süreçlerine katılması, çalışanların üniversitenin tüm faaliyetlerini sürekli olarak iyileştirmek ve geliştirmek anlayışıyla hareket etmesi gerektiği ve üniversite faaliyetlerinde toplum yararının gözetilmesinin zorunlu olduğu vurgulanmaktadır.

Akademik yaşamı da çok yakından ilgilendiren bezdirmenin (mobbing) tüm dünyada fark edilmesi, onu çok tartışılan bir konu haline getirmiştir. Bu konudaki bilinçlenmenin sonucu olarak, ülkemizde de birçok kurum özellikle bezdirmenin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar başlatmışlardır. Bu konudaki en ciddi gelişme ise Başbakanlık tarafından Resmi Gazete’de yayınlanan işyerlerinde “Bezdirmenin (Mobbing) Önlenmesi” konulu 2011/2 sayılı, 19.03.2011 tarihli genelgedir.

Kurumların verimliliği ve kalitesi, çalışanların mutluluğu ve aidiyet duygusuyla yakından ilişkilidir. Bu bağlamda, hem kurumumuza yön veren değerlere etkin şekilde sahip çıkılması, hem de topluma örnek olunması açısından, üniversitemizdeki etik çalışma ortamıyla ilgili işbu yönergenin akademik yaşamımıza dâhil edilmesi ve bir Akademik Etik Kurulu’nun oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

İşyeri çalışma koşullarındaki kusursuzluk göstergelerinden birisi olarak kabul edilen "bezdirme ve yıldırma ile mücadele" ve "akademik etik kurallarına uyum" anlayışının, Ardahan Üniversitesi’nin Türk üniversite yaşamı içindeki saygın konumunu koruyacağına ve gelecekte üniversiteler arasında yapılacak sınıflandırmalarda olumlu katkıda bulunacağına inanmaktayız.